

1

Niemand herinnerde zich nog hoe het lege colablikje ooit in het dorpje terechtgekomen was. Het lag in het stof tussen de zeven hutten die het dorp rijk was. Zeven ronde hutten waar de armoede op de lemen muren geschreven stond.

Het rood-witte blikje leek er al eeuwen te liggen. Soms schopte een blote voet het een eindje weg. Daarna werd het weer door een kind opgeraapt om wat water van de bron naar een hut te dragen en vervolgens weer met een wijde boog naar buiten te vliegen.

Het blikje had allang zijn glans verloren. Op het afgesleten rood-witte metaal was nog amper iets van de wereldwijd bekende coca-colaletters te herkennen.

Die ochtend zaten voor Opira's hut vier mannen gehurkt tegenover elkaar. Ze praatten gedempt. Een jongen kwam uit een hut gewandeld. Hij bukte zich en peuterde met zijn wijsvinger een steentje tussen zijn tenen uit.

Opira keek schichtig op, herkende Isaac en glimlachte flauwtjes. De jongen begreep meteen waarom hij zorgrimpels op zijn voorhoofd had. Ook hij had die nacht schoten gehoord. Heel ver weg, maar toch... Kony's rebellen waren in de gedachten van de dorpingen nooit ver weg. De angst was als een bloedzuiger die nooit losliet. Wat moesten de mannen be-

slissen: hier blijven en het risico lopen dat op een vervloekte dag de rebellen voor hun neus zouden staan of alles achterlaten om in de uitzichtloze ellende van een vluchtelingenkamp te leven?

De vrouwen waren al naar het *sorghumveld** vertrokken om onkruid te wieden. Terwijl de mannen praatten, probeerden zij ervoor te zorgen dat hun gezinnen te eten hadden en dat er water was om te drinken. De mannen babbelden, zij werkten.

Toen zijn vader die nacht in de hut wakker schrok, had ook Isaac zijn ogen geopend. Natuurlijk kende hij de gruwelijke verhalen over Kony's rebellen, maar op de een of andere manier hadden de soldaten blijkbaar nooit de weg naar de zeven hutten gevonden, zodat het leek alsof de vertelsels sprookjes waren om de kinderen 's avonds, als het donker werd, bang te maken.

Twee kinderen volgden Isaac in zijn spoor. Ze waren een stuk jonger dan hij. Het meisje greep zijn groezelige, witte hemd vast.

‘Gaan we spelen?’ zeurde zijn zusje.

Isaac raapte het colablikje op en plaatste het in het zand. Hij liet een steentje in zijn hand balanceren en gooide het toen naar het blikje. Het steentje maakte wat stof in het zand en stuiterde toen tegen de muur.

‘Mis!’ riep zijn broertje opgewonden. ‘Nu ben ik aan de beurt.’

* Sorghum: een graangewas.

Stiekem schoof Dick wat dichterbij en gooide. Met een droge tik raakte het steentje het blikje, dat weer verloren raakte tussen de hutten.

‘Ik werp beter dan jij!’ triomfeerde het ventje terwijl hij blij met zijn voeten in het zand trappelde.

Isaac toonde met een brede glimlach zijn witte tanden. Hij hurkte en liet zich in het warme zand achterovervallen. Daarna ging hij met een heupslag rechtop zitten en sloeg het stof van zijn hemd en zijn katoenen short.

Meteen kwamen Dick en Angela aangehold en ze lieten zich naast hun oudere broer neerzakken.

‘Je verloor met opzet’, zei Angela terwijl ze Isaac verwijtend aankeek.

Zes jaar was ze, een jaartje ouder dan Dick. Ze was een tienermeisje met pientere oogjes in een mager, donker gezicht.

‘Zou ik ook winnen?’ bedelde ze naar een complimentje terwijl ze aan de minuscule rafeltjes pluisde die haar blauwe jurkje afzoomden.

‘Ja, hoor. Jij kunt net zo goed met stenen gooien als Dick’, verzekerde Isaac haar met een uitgestreken gezicht.

Ze keek haar grote broer met grote, dankbare ogen aan.

Isaacs vader slenterde de hut uit. Zijn gezicht stond bedrukt. Hij keek even zoekend in het rond en liep toen naar de vier mannen voor de hut.

De vrolijke tinteling verdween uit Isaacs ogen. Hij wist waarom de mannen bezorgd keken. De schoten. Ver weg, maar de knallen hadden hen onrustig gemaakt. Je wist maar

nooit wie er geschoten had. Waren het Oegandese regerings-soldaten? Of konden het dan toch rebellen van Kony zijn? Vruchteloos probeerde Isaac op Opira's gezicht te ontdekken wat die zou beslissen. Vluchten? Blijven?

Isaac streek door zijn korte, kroezelige haar. Vijftien jaar was hij. Vijftien jaar op het veld helpen, vijftien jaar tussen de zeven hutten leven. Een keer was hij met zijn vader in Gulu geweest. Hoewel hij later had gehoord dat de stad eigenlijk niet zoveel voorstelde, had hij als kleine jongen met open mond naar de drukke markt, het benzinstation en het gewemel van fietsen en *boro-boro's** gestaard.

Telkens als hij over Gulu vertelde, hingen Dick en Angela aan zijn lippen. Voor hen was het een onbereikbare sprookjes-wereld.

'Ik wil weer met stenen gooien!' riep Dick, die niet begreep waarom zijn broer zwiingend naar de mannen staarde.

Hij wipte overeind en zocht het blikje. Eigenlijk zouden we met z'n vijven moeten zijn, schoot het door Isaacs hoofd. Maar zijn jongere broertje en zusje waren gestorven voor ze bewust geleefd hadden. Dat broertje over wie mama hem soms vertelde, herinnerde hij zich niet meer, maar vaag kwam het beeld van het uitgedroogde lijfje van zijn zusje hem voor de geest terwijl hij toekeek hoe zijn vader het lijkje in een kuil buiten het dorp legde.

'Kom, Isaac', zei Angela en ze trok aan zijn hemd.

* Boro-boro's: fietsen of bromfietsen die men als taxi kan huren.

Toen Dick een steentje naar het blikje wilde keilen, zag hij achter de hut een zwijgende gedaante die hem vast al een tijdje in de gaten hield. Als versteend bleef het ventje staan.

‘Isaac’, mompelde hij schor. ‘Er kijkt iemand naar ons.’

Ongerust krabbelde Isaac overeind. Hij wilde naar zijn broertje hollen, maar bleef in zijn ren steken. Vier jongens en een meisje doken uit het niets op. Ze leken niet ouder dan Isaac. Drie lopen van machinegeweren waren op Isaacs borst gericht. Het meisje en een van de jongens hadden een *panga** in hun hand.

Een van de jongens wierp vlug een blik achter zich alsof hij op iemand wachtte. Hij had het lichaam van een jongen van veertien maar zijn gezicht leek ouder. Hij was leuk om te zien, maar zijn ogen stonden hard en koud. Op zijn lippen lag een verbeten trek alsof hij nooit meer zou lachen. Wijdbeens posteerde hij zich met zijn machinegeweer voor Isaac.

‘Scar!’ riep de jongen schel. ‘Scar!’

Tussen de hutten verschenen nog meer kinderen met machinegeweren. Sommigen waren niet ouder dan een jaar of zeven. In een oogwenk omsingelden ze de mannen voor Opira’s hut.

‘Recht!’ gilde een van hen terwijl hij met zijn blote voet tegen de benen van Isaacs vader trapte.

Haastig kwamen de mannen overeind en dromden angstig samen.

‘Blijven staan!’ snauwde een soldaatje toen Dick naar zijn vader wilde lopen.

* Panga: een groot, licht gebogen kapmes met een breed lemmet.

Bedremmeld schoof het jongetje dan maar naar zijn grote broer.

‘Wat gaan ze met ons doen?’ piepte Angela met tranen in haar ogen terwijl ze bescherming zocht door haar arm om Isaacs dij te klemmen.

‘Straks gaan ze vast weg’, probeerde hij haar te troosten.

De jongen voor hem grinnikte.

‘Scar is er!’ riep iemand.

In het kielzog van een reusachtige kerel verspreidden zich een twintigtal kindsoldaten tussen de hutten. Scar zwaaide met zijn arm naar de hutten en meteen doken de soldaten naar binnen. Daarna liep hij lijnrecht naar Isaac. Hij keek snel naar de drie kinderen, schoof zijn helm naar achteren en snoof even door zijn neus.

‘Eentje, Colin’, zei hij tegen de jongen met het machinegeweer. ‘Eentje kunnen we gebruiken. Misschien zitten er nog verborgen in de hutten?’

Scar was een veertiger met een buikje dat wat over zijn koppelriem welfde. Aan de riem hing een oude luger in een holster. Zijn gezicht stond vol scherpe lijnen en het rode litteken dat van zijn neusvleugel naar zijn oor over zijn rechterwang liep, gaf hem iets duivels. Hij was trots op dat litteken. Het was de blijvende herinnering aan de regeringssoldaat die hem met zijn bajonet op het nippertje gemist had. Die misser was de soldaat fataal geworden. In een lijf-aan-lijfgevecht werden fouten meteen afgestraft. Scar had zijn duimen in de ogen van de soldaat gedrukt en hij had geduwd tot hij iets voelde knappen. Met de bajonet die op de grond was gevallen had hij

meteen daarna de keel van zijn tegenstrever doorgesneden. De rode kerf op zijn wang maakte van hem een echte krijger, vond hij. Daarom wilde hij niet dat zijn soldaten hem met commandant aanspraken. Hij verkoos de naam 'Scar'. De korte, harde klank van het woord maakte meer indruk, vond hij.

Scar keerde zich naar Dick, die beteuterd afwachtte.

'Jij! Ophoepelen!' snauwde hij met een harde basstem naar het ventje.

Geschrokken deinsde Dick achteruit. Zijn grote, angstige ogen bleven op Isaac gericht.

'En jij ook!' gromde Scar terwijl hij naar Angela wees.

'Je moet bij ons blijven!' snikte Angela en ze rukte wild aan Isaacs dij.

Haar wangen waren nat van machteloze tranen.

Met een minachtend trekje om zijn mond schudde Scar zijn hoofd. Alsof hij niet kon begrijpen waarom het meisje zo'n drukte maakte.

'Haal haar weg, luitenant!' beval hij.

Terwijl hij zijn machinegeweer in één hand vasthield, rukte Colin met zijn andere hand aan Angela's haar. Maar het meisje liet niet los. Terwijl haar hoofd naar achteren getrokken werd, bleef ze koppig Isaacs dij vasthouden.

'Ga naar papa', zei Isaac terwijl hij zich moeizaam overeind hield. 'Ik kom straks wel.'

Ze keek vragend naar hem op.

'Echt?' vroeg ze door haar tranen heen.

'Echt.'

Hij greep haar polsen vast en ze liet gewillig zijn dij los. Met de rug van haar hand probeerde ze haar wangen droog te wrijven. Heel langzaam, alsof ze hoopte dat Isaac toch nog zou meegaan, liep ze weg.

Toen ze Scar passeerde, greep die haar opeens bij haar schouders. Met uitgestrekte armen hield hij haar een eindje van zich af en hij bestudeerde haar van kop tot teen. Na een minuutje duwde hij haar van zich af.

‘Nee, nog te jong’, mompelde hij met een schattende uitdrukking op zijn gezicht. ‘Scheer je weg!’

Schoorvoetend ging Angela bij haar broertje staan.

‘Boe!’ riep Scar terwijl hij onverwachts met opgeheven handen als klauwen op hen toesprong.

Met een gil greep Angela Dicks hand en ze trok hem mee in de richting van de mannen. Op veilige afstand bleven ze staan en zochten Isaacs gezicht. Die schudde bijna onmerkbaar zijn hoofd. Verdrietig dropen Angela en Dick af.